

УДК 81'25:355

Лут К. А.

канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Галузевий переклад, як один із видів мовного посередництва, займає важливе місце у теорії перекладу, оскільки забезпечує спілкування вузьких спеціалістів у межах їхньої фахової компетентності. Такий переклад ускладнений тим, що вимагає від перекладача не тільки знання іноземної мови, але й обізнаності у предметній сфері. Військовий переклад по праву можна віднести до надзвичайно складного типу перекладацької діяльності, оскільки знаходиться на перетині суспільно-політичної, науково-технічної та медичної сфер. Існує ще одна проблема, яка створює додаткові труднощі для перекладчів, – майже повна відсутність словників та глосаріїв зазначеної тематики. З початком війни в Україні з'явилась потреба у волонтерських перекладах, і перекладацькі групи у соціальних мережах поповнилися численними запитами на такі словники. Українська перекладацька спільнота швидко відреагувала на нагальний попит і створила спільні документи на платформі Google для розробки необхідних словників. У нашій роботі ми маємо на меті проаналізувати укладені словники і визначити семантичні групи термінів та способи їх перекладу англійською мовою.

Для аналізу були використані такі матеріали: *Генеральна таблиця перекладів для волонтерів* [1], *Current needs (medicines, equipment)* [2] та *List* [3]. У результаті аналізу були виявлені такі семантичні групи:

1) військове спорядження: *tactical lights, head flashlights, bulletproof vest NIJ IV, ballistic plate, armor plate, load-bearing vest, knee pad, sleeping bags*;

2) зброя: *Bayraktar, missile, rocket launcher, shell, air defense, anti-tank weaponry*;

3) військова техніка та її компоненти: *infantry fighting vehicle, main battle tank, unmanned combat aerial vehicle, quadcopters, laser rangefinders*;

4) військові дії; *invasion, to withstand, to withdraw, offensive, counteroffensive, rebuff, fend off, fire a missile*;

5) медичне обладнання: *splints, orthoses, portable ultrasound machine, stapler, laparoscopic instruments, IV line, Z-fold gauze, first aid kit, combat application tourniquet (CAT)*;

6) медикаменти: *antibiotics, adrenaline, creon, motilium, lidocaine, Nurofen forte syrup*;

7) військовий одяг та взуття: *thermal underwear, thermal socks, fleece jacket, raincoat, tactical gloves, tactical belts*.

Основними труднощами, що виникають при перекладі військової термінології, є багатозначність та невідповідність семантичного значення слів у різних мовах. Наприклад, команда *load* означає не *заряджати*, а *присіднати магазин*, тоді як *заряджати* англійською буде перекладатися як *take ready*, або *stapler* – не *стенлер*, а *ушиваючий апарат*.

Основними способами перекладу є 1) транскодування: *bayraktar* – *байрактар*, *javelin* – *джавелін*, *tank* – *танк*, *drone* – *дрон*. Більшість медикаментів перекладаються таким способом: *antibiotics* – *антибіотики*, *adrenaline* – *адреналін*, *creon* – *креон*, *motilium* – *мотиліум*, *lidocaine* – *лідоканін*;

2) калькування або дослівний переклад, коли у мові перекладу зберігається той самий порядок слів, що і в оригіналі: *ballistic plate* – *балістична плита*, *tactical vest* – *тактичний жилет*, *laser rangefinder* – *лазерний далекомір*, *thermal underwear* – *термобілизна*, *head flashlights* – *налобний ліхтарик*, *disposable sterile surgical drape* – *одноразове стерильне покриття*; *rocket launcher* – *ракетна установка*, *flak jacket* – *бронежилет*, *surgical strikes* – *хірургічні удари*;

3) підбір словникового відповідника: *splints* – *шини*, *shelter* – *укриття*, *air raid siren* – *повітряна тривога*, *howitzer* – *гаубиця*, *to withstand* – *встояти*, *intelligence* – *розвідка*, *checkpoint* – *блок-пост*.

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що військова термінологія, яка потрапила до словників волонтерів, у цілому, не викликає особливих труднощів при перекладі, а якість перекладу залежить, в основному, від обізнаності перекладача, його знання вузькоспеціальної військової термінології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Генеральна таблиця перекладів для волонтерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1seFfV0C6gNNNlvx>

7axKku2S-GK2H-I7Q0MByzPCeI-k/edit?fbclid=IwAR05T0KpkPJurWMHNTz
zbzlay_2gIhmrQNH_6QxnhTi14CLOOd2hKpTNFcDA#gid=10698561590.

2. Current needs (medicines, equipment) [Электронный ресурс]. – Режим
доступа: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1nI5M8EIONvPug7Rs48pzQ3kOmXtEqC7XIXbtRgTqU_w/edit?fbclid=IwAR2E47fVvUARp18TmZtvOHgpZnBXjlu9fpNYqve3Pp6BzUyqbMHZrPw2RnE#gid=0

3. List [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
https://docs.google.com/spreadsheets/d/1xstfx9DaYRoeCQE16lLfCbbXXHkP0Gru9LO9NH5TvdM/edit?fbclid=IwAR2-7az3gIhhsZw-k7QSZ-TXFBZALUtv2_YZyJ3MkdvBmWjnHgb7rLzVXbE#gid=0